



Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

827. An, & qualiter beneficia inæqualia permutari inter se possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

sponsonem S. Congregat. ad c. 15. sess. 25. Trid. quam refert Chok. loc. cit. Decretum illud Tridentini, quo cavetur, ut, si pater & filius in eadem Ecclesia beneficia habere conperiantur, cogatur filius suum beneficium resignare vel permutare, locum non habeat in filio, etiam illegitimo, habente beneficium patrimoniale, quod permutari non potest in Ecclesia, in qua idem Pater habet, ei tamen non infertur ob Paralytum, si concessum sit tali filio, ut retineat, quia permutare non potest. Id tamen sic intelligendum, ut non resignentur, vel etiam permutentur iis, vel cum iis, qui quoque filii patrimoniales, seu incolæ ejusdem loci sunt, juxta expressam Rotæ decis. in Jacensi Rectoria. 19. Octob. 1598. quam citat Chok. loc. cit. ubi dicitur: beneficia, quæ debentur ex indulto Apostolico filiis Patrimonialibus, non possunt permutari ad favorem filiorum non patrimonialium.

13. Duodecimò: Beneficia juris patronatûs, qualiter autem ad eorum permutationem requiratur consensus patroni, vide fusè explicatum supra, ubi qualiter resignari possint ea beneficia.

Quæstio 825. Quenam beneficia inter se permutari non possint?

1. **R**espondeo primo: Beneficia reservata Papæ, sive generali sive speciali reservatione, vel etiam quorum unum reservatum, & alterum non reservatum, permutari non possunt coram Ordinariis, vel etiam Legatis de latere, sine speciali Sedis Apostolicæ mandato. Chok. de permut. p. 2. c. 2. num. 2. 3. 7. Ventrigl. to. 2. annot. 4. §. 1. nu. 26. Vide hoc ipsum fusè tractatum supra, ubi, num. reservata resignari valeant. Atque ita jam etiam permutari nequeunt, super quibus à Sede Apostolica concessa est expectativa, ne illudantur expectantes. Paris. l. 2. q. 10. nu. 2. & 3. Illud hic observandum, quòd etiam permutatio reservatorum facta auctoritate Papæ valeat, etiam nullà factà mentione reservationis, dum reservatio generalis est, & nota in Curia; eò quòd verisimile sit, Papam scivisse ejusmodi reservationem; non tamen subsistat in hoc casu, si reservatum est beneficium reservatione speciali, seu particulari, & secretà, factà in favorem certæ personæ, eò quòd Papa potuit esse nescius istius reservationis, eò quòd in dubio nemini præjudicare velle præsumatur. Chok. loc. cit. c. 3. num. 1. & 2. citans Gamb. ad c. licet. de rer. permut. in 6. n. 45. Federic. de Senis tr. de permut. q. 4. Mandos. ad reg. 1. Cancell. q. 13. n. 4. Milis in repertor. v. permutatio facta per Papam. Possè tamen istis permutationibus succurri per gratiam; quam vocant perinde valere, quæ solet impetrari, cum quis dubitat, primam Papæ gratiam seu provisionem ex aliqua causa impugnari posse, ut perinde valeat, ac si valida fuisset tempore impetrationis, tradit Chok. ibid. n. 3.

2. Secundò: Beneficia exempta in hoc sensu, quòd soli Papæ subiecta; non nisi coram Papa permutari possunt. Paris. l. 2. q. 8. num. 4. juxta dicta aliàs de resignatione exemptorum.

3. Tertio: Beneficia unita permutari nequeunt: cujus plures extensiones, & limitationes vide supra, ubi, an, beneficia unita resignari possint. Quibus hæc addenda limitatio, quòd si unio non præcesserit totam permutationem, sed præcesserit quidem collationem beneficiorum resignatorum permutationis gratiâ, secuta autem sit post resignationes illorum beneficiorum, non impediatur

permutatio; cum gratiâ permutationis facta sint illa resignationes. Chok. de permut. p. 2. c. 8. nu. 2. citans Pet. de perusio. tr. de permut. p. 1. q. 6. Caccia-lup. de unionib. a. 8. q. 13.

4. Quarto: Beneficium, cujus titulo quis promotus est ad Ordines. Ventrigl. loc. cit. nu. 45. qui hanc adjicit limitationem, nisi factà mentione hujus tituli, citatque Gratian. discept. for. c. 159. n. 3. & Barbof. de pot. Ep. p. 2. alleg. 19. n. 43. Vide de hoc dicta pluribus supra, ubi, an resignari queat tale beneficium.

5. Quintò: Permutari nequeunt litigiosa; quia durante lite conferri nequeunt, Castrop. de benef. d. 6. p. 3. §. 2. n. 6. Azor p. 2. l. 7. c. 29. Garc. p. 11. c. 4. n. 20. contra Rebuff. in pr. p. 2. tit. de permut. n. 33. contrarium inveniunt; eò quòd ex permutatione litigiosi beneficii nullum Ecclesiæ detrimentum proveniat, modò, in quem translatum est, non sit potentior. Ratio responsonis pater, quia tale beneficium nec in favorem tertii resignari potest (de quo vide dicta fusè supra, ubi, an beneficia litigiosa possint resignari) neque beneficia durante lite conferri possunt, ut Castrop. loc. cit. & beneficia compermutanda debent esse compermutantium pacificè, ut Garc. loc. cit. De cetero videtur nihil obitare, quòd minùs tale beneficium litigiosum permutetur cum alio beneficio quietè possessio à colligante; cum in ejus favorem cedi possit beneficium litigiosum, & sic purgetur vitium litigiosi & lis extinguatur, ut eidem jam conferri valeat, etiam ab Ordinario.

Quæstio 826. An unum beneficium pro pluribus permutari possit?

Respondeo affirmativè; quia unum pluribus æquivalere potest. Chok. de permut. p. 2. c. 17. n. 1. Castrop. loc. cit. n. 8. citans Rebuff. in pr. loc. cit. nu. 40. Nav. conf. 43. de simon. n. 3. Azor p. 2. l. 7. c. 29. q. 12. Garc. loc. cit. num. 14. citans plures alios; modò tamen nihil obstat, à compermutante illo ea plura beneficia possideri. Castrop. Garc. l. cit. fieri enim possent, ut voleas illa plura permutare pro uno illa plura, utpote incompatibilia possideret cum dispensatione Papæ, in quo casu non succederet illa permutatio, dum alter compermutantium simili dispensatione instructus non esset; dispensatio enim est personalis, & personam dispensati non egreditur. Chok. loc. cit.

Quæstio 827. An, & qualiter beneficia inæqualia (puta, quia unum est dignitas, vel conjunctum cum jurisdictione, administratione rerum Ecclesiasticarum, cum Cura animarum &c. Alterum sine talibus seu simplex: Item quia unum amplius habet redditus, alterum tenues) permutari inter se valeant?

1. **R**espondeo ad primum: Prælaturas, dignitates, similisque beneficia duplicia: Item curata cum simplicibus permutari posse, etiam coram Ordinariis, dum aliud nihil, v. g. racione reservationis, incompatibilitatis &c. obstat, dictum est paulò antè. Possunt quoque ea; quæ uberes redditus habent, permutari cum tenuibus, modò fiat coram legitimo Superiore modo debito, aliudve speciale nihil, præcipuè fraus obstat. Ventrigl. to. 2. annot. 4. §. 2. n. 40. Azor p. 2. l. 7. c. 29. q. 9. ubi

ubi loquens generaliter tam de inæqualibus ratione reddituum, quam ratione jurisdictionis, administrationis, Curæ &c. ait: *utrumque inæqualia sunt, nihil eorum inæqualitas impedit, quò minus permutari possint, modò legitima Superioris auctoritate commutentur.* citat pro hoc Federic. de Senis. *tr. de permut. benef. q. 40.* Ubald. *tr. eod. n. 27.* Ægid. *eod. tr. p. 2. q. 2.* Quin & posse, etiam coram Ordinario permutari pingue cum tenui, etiam si recipiens tenuē se decenter inde sustentare nequeat, dum non est in Ordinibus sacris; cùm tunc ratio decoris, statûs Ecclesiastici cesserit; secus si est in Ordinibus sacris, ne per ejusmodi permutationem cogatur egestatem sustinere in opprobrium Ordinis sacri, tradit Chok. *de permut. p. 3. c. 6.* citans Card. Paris. *conf. 40. n. 3. vol. 3.* Verumtamen non solum, si fiat permutatio beneficii alicujus redditus cum beneficio de pernica, fraudem præsumi, ait Lott. *l. 1. q. 31. n. 27.* cum Gomez. *ad reg. de infirm. q. 19.* & Tholo-fan. *de benef. c. 31. n. 15.* verum etiam, si fiat de beneficio tenui, seu pinguis cum tenui, per quo citat Abb. *in c. verisimile. de præsump. n. 1.* Lofred. *conf. 17. n. 36.* Tiraq. *ad l. si unquam. c. de revocat. donat. v. donatone largitus. n. 122.* & Rotam in *Gerund. benef. 9. Martii 1622.* Idem cum Lott. tener Ventrigl. *loc. cit. n. 40.* Card. de Luca. *de benef. d. 4. nu. 3. & 5.* addens ex Paris. *l. 13. q. 4. nu. 8.* hanc præsumptionem reddi fortioerem, concurrentibus aliis circumstantiis, ut sunt inæqualitas ætatis ac valetudinis, conjunctio sanguinis, quæ etiam singulæ pro fraudis conjectura & præsumptione considerari soleant, adeoque multò magis considerando eas unitas seu simul. Item accedere ait, alteram notabilem conjecturam fraudis, quòd beneficium exigui valoris de recente erectum fuerat, & sic affectatè ad hoc præordinatum, quòd ipsum tamen distinguit, seu limitat Azor. *cit. q. 15. vers. verum id.* cum Feder. de Senis. Ubald. Ægid. Jo-And. Jo-Monacho, quos citat, ita ut non ex eo ipso, quòd quis pingue cum tenui permutet, censeatur fraudulenta permutatio, nisi aliæ conjecturæ accedant, puta, si Avunculus permutet cù tenui sui nepotis, vel si Senex, aut morti vicinus, graviterque infirmus permutet, utpote in quo casu non tantum expectantes, sed etiam collatores suâ collatione de fraudarentur, & differretur ad eorum successores. Jam verò fraudulenta permutatio nulla est. Ventrigl. *loc. cit. n. 38.* citans Card. Paris. *conf. 130. vol. 4.* Rebuff. *in pr. tit. de permut. n. 42.* & seq. Paris. *de resign. l. 13. q. 4. num. 5.* dicens, sic affirmare DD. omnes in *c. 2. de renunc. in 6.* Unde jam ad id maxime advertere debere Ordinarios, num in permutationibus coram se factis fraus intervenerit, ait Ventrigl. *cit. n. 38.* Sic considerandum esse, an talis suspicio fraudis fuerit purgata ex facto & auctoritate Superioris, statum scilicet scientis, & tamen permutationem admittentis citra fraudem cujusquam, ait Lott. *loc. cit. n. 29.* Quòd ideo dicit, vix posse praticari in inferiore à Papa; Garc. *tamen p. 11. c. 4. n. 100.* absolute ait: quia Superioris auctoritas, & præsentia præsumptionem tollit, nec delictum præsumendum est; permutationem non in fraudem, sed ex honesta affectione processisse, credendum est. Citat pro hoc Menoch. *de præsump. l. 6. præsump. 78. num. 4.* Decium. *conf. 210. n. 5.* Coraf. *de benef. p. 1. c. 9. n. 10.* &c. Ad-jicit tamen etiam Garc. *n. 101.* hanc sui dicti limitationem: nisi in contrarium urgeant conjecturæ, quas tamen conjecturas, dum ait *n. 102.* militare

P. Leuren, Fori, Benef. Tom. III.

respectu expectantium solummodò, adeoque cùm expectativæ hodie dum sint sublata per Tirid. conjecturas fraudis permutationum videri cessare, in hoc inquam, ut Ventrigl. *loc. cit. n. 39.* & 40. falli dicitur, cùm ut insinuat, in talibus permutationibus considerari possit fraus etiam in præjudicium collatorum. Ad quòd tamen dicere posset, quòd si, juxta dicta à nobis supra, requiratur consensus etiam collatorum quò ad permutanda beneficia, non posse in hoc iis præjudicari. De cetero excludi hanc præsumptionem fraudis aliâ præsumptione in contrarium, ut si habens pingue permutet ob æris intemperiem, ob non tutum accessum &c. ait Ventrigl. *loc. cit. n. 40.* ex Riccio *in pr. p. 3. resolut. 334. n. 3.*

2. Respondeo ad secundum primò: In permutatione beneficiorum inæqualium, dum faciendâ fortè aliqua compensatio, per assignationem aliquam pensionis æstimari & compensari non debet nec potest citra crimen simoniæ (utpote dum sic jus spirituale cum temporali commo-dum commutaretur) conditio dignitatis, potestatis, jurisdictionis, vel alterius similis juris conjuncti beneficio, sed sola quantitas fructuum vel aliorum emolumentorum temporalium ex beneficio provenientium. Azor. *cit. q. 15.* Idem tradit Less. *l. 2. c. 35. n. 100.* ubi inquit: *Si alterum beneficium sit altero dignius, & paritas sit reddituum, est simonia juris divini, si pecunia, vel pensione excessus ille dignitatis compensetur, cùm illa dignitas omnino sit spiritualis.*

3. Respondeo ad secundum secundò: Pactum in initum inter permutantes, quo alter propriâ auctoritate reservat sibi fructus excedentes sui pinguioris beneficii permutati, aut pensionem pro adæquatione fructuum, est simoniacum. Chok. *de permut. p. 3. c. 7. n. 1.* & *c. 2. nu. 4. & 15.* cum Nav. *conf. 50. n. 3. l. 5. de simon. & Suar. l. 4. de virtut. & statu. religio. c. 34. num. 9.* quos citat contra Lessium *loc. cit. n. 101. & 102.* & citatos ab eo Sylv. *v. permutatio. q. 2. Sot. l. 9. a. 2.* Cajetan. Angel. &c. censentes, posse beneficia habentia inæquales proventus inter se permutare excessu alterius pensionis, vel pecuniâ compensato; non quidem, si excessus ille, seu jus recipiendi copiosiores fructus maneat annexum titulo beneficii; sed si separetur. Posse enim jura proventuum separari à titulis utriusque beneficii, & primò ipsi tituli nudè simpliciter permutari, ac dein alio contractu permutari jura proventuum, compensato excessu opulentioris; cùm jura proventuum sic separata à suis titulis non sint spiritualia, sed quid temporale, posse sub tali pacto, nempe ut incrementum alterius pretio compensetur, commutari, asserit Less. *loc. cit.* addendo: cavendum, ne hi contractus permisceantur, uti fieri asserit, si in permutatione titulorum apponeretur pactum de permutatione proventuum, & compensatione. vel etiam, ut habet idem Lessius, & approbat Chok. *loc. cit. nu. 6.* si compensatio non exigatur pro excessu illo manente annexo titulo beneficii; sed pro incommodo temporali, quòd subit possessor pinguioris, spoliando se illis proventibus; cùm tunc constituta pensio non sit pretium beneficii, aut proventuum annexorum, sed conditio quædam necessaria, ut possessor pinguioris servetur indemnis, sine qua indemnitate non vult permutare suum beneficium. Quòd si petas à Lessio, quomodo, qui permutant sic nudè titulos, retinere possint jura proventuum; eum hæc jura tantummodò ratione titulorum illis

L. 1. 2.

compe.

competant, respondet n. 103. id fieri dispositione juris, & ea tantisper retineri, donec & illa inter se permutent, ut hic rursus coalescant cum suis primis, seu beneficalibus titulis; siquidem id solum ad hunc finem, & cum hoc onere concedi, ut sine specie simonia permutatio fiat. Quodsi etiam opponas illi, hinc sequi, posse beneficium nullos fructus habens permutari cum alio beneficio fructus habente, compensatis fructibus pecuniâ: Admittit, id fieri posse auctoritate Papæ, non Inferioris; hinc tamen non sequi, quod propriè præbenda vendatur pecuniâ; eò quod supponatur, jam jus proventuum esse à titulo legitimâ auctoritate separatum, factumque temporale, & desiisse propriè esse præbendam, quod per Papam fieri posse, sit indubitatum. Verum, ut vides, hic etiam ex mente Lessii necesse est intervenire auctoritatem & potestatem Papæ, utpote cuius est, separare hac ratione jus fructuum à titulo beneficii. Atque sic adhuc partes sine hac auctoritate, inter se privatâ auctoritate de tali compensatione pacisci, et si intentione separent jus proventuum à titulo ipsò beneficii, sine simonia non posse. Et hinc, ut rectè Chok. loc. cit. n. 4. illum permutandi modum, quo prius nudi tituli permutarentur, dein etiam jura proventuum, periculosum esse, & sapere simoniam palliatam. De cetero tamen, dum beneficia prædia quadam vel possessiones annexas habent, & hæ inæquales sunt, posse prius ipsa beneficia simpliciter & liberè commutari absque ullo pacto compensandi id, in quo unum ab altero superatur, dein dictas pensiones seorsim per se posse permutari; eò quod, cum sint res temporales, tutò datur quid, ac recipiatur, quo compensetur id, quod abundat in altero, tradit Azor p. 2. l. 7. c. 29. q. 17. juxta c. ad quæstiones. de rer. permut.

4. Respondeo ad secundum tertio: Cum dubium non sit, posse Papam separare dictum jus proventuum à titulo, adeoque posse illum inæqualitatem illam pecuniâ, vel alia re temporali, vel maximè autè constitutâ pensione supplere. Chok. loc. cit. nu. 5. Argumento cap. ad quæstiones. de rer. permut. ubi Clemens III. approbat permutacionem duarum Ecclesiarum Parochialium, compensato excessu opulentioris pecuniâ; fieri poterit talis permutatio cum dicta compensatione, etiam partibus de hoc inter se paciscentibus, non secus, ac alia resignatio in favorem reservatâ pensione, si super hoc dein rogetur consensus & Auctoritas Papæ. Verum utrum hoc fieri quoque possit coram Ordinario, & is in hac causa coæquandi fructus beneficiorum permutatorum imponere possit pensionem duraturam ad vitam ejus, cui reservatur, aut aliud temporale quicquam, non convenit inter AA. de pensione ex hac causa imposta. Affirmant Ventrigl. ro. 2. annot. 4. §. 2. n. 31. citans Gonz. gl. 14. n. 38. Gig. de pens. q. 6. nu. 2. Valent. ro. 3. 2. secunda. d. 6. q. 16. p. 3. Cajet. 2. 2. q. 100. 4. 4. Delphin. de jurep. l. 3. q. 18. num. 161. citati à Garc. p. 1. c. 5. n. 344. Chok. loc. cit. n. 14. citato Wamel. ro. 1. conf. 264. n. 1. & alii cum Nav. conf. 3. de simon. nu. 4. Negant Ugolin. de simon. Tab. 1. c. 27. §. 1. n. 3. Corrad. in respons. casuum. q. 42. in addit. pag. 8. Cechus. Philarch. citati à García. n. 345. cum quibus ipse sentire videtur, & ita tener Azor loc. cit. q. 16. & nos tenuimus suprâ, ubi, an & qualiter Episcopus reservare possit pensionem ex hac causa, quæ vide. De cetero hanc inæqualitatem beneficiorum permutandorum compensari potius

posse per constitutionem pensionis, quàm per numerationem pecuniæ præsentis semel intervenientis; vel etiam, quod idem est, per præstationem alterius rei spiritualis, censet Chok. cit. q. 2. n. 16. ex Boëtio Epon. in c. cum olim. de rer. permut. num. 102. eò quod compensatio talis de fructibus & obventionibus ipsius beneficii depromenda, naturam beneficii spirituales quadatenus retineat, dum vel sic non tam temporale quid pro beneficio pinguiore, quàm spirituale, aut spirituali annexum, saltem dependenter aut consequenter (quale quid est talis pensio) vicissim rependatur. Verum quid de spiritualitate pensionis sentiendum, fuse examinarum est suprâ.

Quæstio 828. An, dum in gratia, qua contulit Papa alicui beneficium, appositum est decretum de dimittendo beneficio præhabito, possit illud permutare, vel etiam in favorem resignare?

Respondeo negativè. Garc. p. 11. c. 5. nu. 58. & ex eo Chok. de permut. p. 3. c. 18. citans pro hoc plures decis. Rotæ. Unde is, cui decretum hujusmodi positum est, neque post, neque ante possessionem secundi poterit resignare conditionaliter, seu ex causa permutacionis, non factâ mentione dicti decreti, aliâs resignatio erit subreptitia, & nulla à principio. Garc. n. 61. Chok. loc. cit. non tamen simoniaca, ut idem ex Farinac. conf. 75. nu. 1. & 17. Multò que igitur minùs poterit resignare permutacionis gratiâ coram Ordinario. Quodsi fecerit, lapsò termino concessò ad dimittendum, vacabit utrumque, seu secundum hoc beneficium, & præhabitu ad dispositionem solius Papæ vi dicti decreti. Garc. n. 62. Chok. loc. cit. Et quamvis interim ad dictum terminum usque valuisse resignatio, seu permutatio facta coram Ordinario, habitâ tamen possessione, & adveniente illo termino dimittendi, irrita censetur. Garc. Chok. l. cit. qui tamen addunt, moriente illo, vel matrimonio contrahente ante adventum dicti termini, non irriturum decretum illud in beneficiis sic vacantibus, nec fore illa reservata, ex quo vacarunt ante adventum illius termini & conditionis, nec irritam censendam resignacionem, seu permutacionem. Vide de his plura suprâ, ubi, an obtento secundo incompatibili prius habitu resignari possit ad favorem.

Quæstio 829. An, & qualiter beneficia existentia in diversis diocesis permutari possint?

1. Respondeo ad primum: Permutari ea posse, ut supponunt AA. Azor. p. 2. l. 7. c. 29. q. 8. Tond. qq. benef. p. 2. c. 4. §. 8. n. 11. Ventrigl. loc. cit. n. 22. Chok. de permut. p. 1. c. 14. Garc. loc. cit. num. 65.

2. Respondeo ad secundum: Requirit ad hanc permutacionem utriusque Episcopi, ad quos aliâs beneficia, seu receptio resignacionis eorundem spectat, consensus & auctoritas. Tond. Azor. Ventrigl. l. cit. Putat autem Chok. loc. cit. ex Gamb. ad c. unic. de rer. permut. in 6. num. 134. rutiussè, Episcopum unius permutare cupientium vices suas alteri committere, ut in instante per ipsum tota expediatur permutatio; quàm ut ex intervallo perficiatur; dum nimirum quisque permutantium resignat in manus sui Episcopi beneficium suum, quod